

ทานเพื่อชีวิต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หยุดจากโลกอยู่พักหนึ่ง เหมือนวันพระนี่ วันพระเป็นวันทำบุญกุศล วันพระเป็นวันหยุด ในสมัยก่อนโบราณเราหยุดวันพระ นี่มันไม่มีวันหยุด หยุดหาผลประโยชน์ใส่ตัว ผลประโยชน์ของโลกเขา ชีวิตเกิดมา เห็นใหม่ กว่าเราจะได้เกิดมานี้ บุญกุศลพาเกิด ต้องมีบุญกุศลพาเกิดนะ

ถ้าไม่มีบุญกุศลพาเกิด คุณ คุณสัตว์โลกมีมหาศาลนะ ในสัตว์โลกนี้ สัตว์ในวัฏสงสารนี้ มันเป็นที่เกิดที่ตายของจิต จิตเสวยภพชาติมันถึงจะได้ภพชาติหนึ่ง นี่เราเสวยภพชาติเป็นมนุษย์ เราจะได้เป็นมนุษย์นี้เราต้องมีศีล ๕ บริสุทธฺิ มนุษย์สมบัติ ถึงได้มนุษย์สมบัติมา แล้วเราทำบุญกุศลต่อ มนุษย์สมบัติของเราไง มนุษย์สมบัตินี้ถ้าไม่เกิดมนุษย์สมบัติ เห็นใหม่ เป็นอริยทรัพย์

ถ้าไม่มีการเกิดขึ้นมา ทรัพย์สมบัติของโลกมันก็เป็นอยู่ในโลกนี้ เราแสวงหาเห็นใหม่ ทรัพย์สมบัติที่ในโลกนี้มันเวียนไปเวียนมา มันเกิดขึ้นมา ใครมีปัญญาขึ้นมาก็หาได้ในโลก ถ้าหาในโลกมันก็เป็นของคนนั้น แล้วคนนั้นตายไปเป็นของใครล่ะ? ก็ทิ้งไว้ในโลกนั้น ทรัพย์สมบัตินี้ เพราะเราเกิดมา มันถึงจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราไม่มี เราตายไปทรัพย์สมบัตินี้ก็อยู่ในโลกนั้น เพียงแต่มันถ่ายเทไปของแต่ละบุคคล มันสมมุติชั่วคราว ของประจำโลกเขา

มนุษย์สมบัติก็เหมือนกัน เราได้ธาตุมา ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ นี่เป็นเรื่องของโลกเขา แต่หัวใจที่พามาเกิดนะ มันมหัศจรรย์นะถ้าคิดถึงเรื่องมนุษย์นี้ เกิดในท้องพ่อท้องแม่ กว่าคลอดออกมา จากเด็กจะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมาี่ ธาตุ ๔ ทำไมมันพัฒนาไปได้ล่ะ? ธาตุ ๔ มันเกิดมาจากก้อนเล็ก ๆ นะ เกิดมาจากน้ำใส ๆ ของพ่อของแม่เท่านั้นนะ ทำไมพัฒนามาเป็นมนุษย์ล่ะ?

เพราะอะไร? เพราะจิตดวงนี้สำคัญที่สุดเลย จิตปฏิสนธิในครรภ์ของมารดานี้ ตัวจิตปฏิสนธินี้ตัวไออุ่น ตัววิญญาณตัวนั้นนะมันเผาไหม้ไง มันทำให้อาหารนี้ไม่บูดไม่เน่า อาหารของเราเนี่ย เวลาเราอุ่นไว้มันจะไม่ค่อยเสีย ถ้าเราไม่อุ่นไว้ เก็บไว้มันจะเสีย ร่างกายนี้ถ้ามีหัวใจอยู่ในร่างกายนะ มีหัวใจปฏิสนธิในร่างกายนะ จากท้องพ่อท้องแม่นี้มันก็พัฒนาขึ้นมา จนเป็นตัวเป็นตนขึ้นมา จนคลอดออกมา เห็นไหม

อันนี้ก็เหมือนกัน อาหารที่เราอุ่นไว้มันก็ไม่เสียหาย ถ้าเราไม่อุ่นไว้มันก็เสีย พอจิตออกจากร่างกาย ร่างกายนี้ก็เสีย พอจิตออกจากร่างกาย เห็นไหม ๓ วัน ๔ วันเนี่ยเน่าเสียหมดเลย ร่างกายนี้เสียหมด นี่จิตเป็นไออุ่นอันนั้นที่เกิดมาในนั้น มาในร่างกายนี้ ไออุ่นอันนี้ถึงสำคัญไง ลูกของเราเลือดเนื้อเชื้อไขของเราเนี่ย เป็นลูกของเรา ไปหาหมอ หมอเก็บกรรมพันธุ์นี้ มันจะกรรมพันธุ์ของพ่อแม่ เป็นกรรมพันธุ์ของพ่อแม่เลย แต่นิสัยไม่เหมือนพ่อแม่ บางคนนิสัยดีกว่าพ่อแม่ บางคนนิสัยพอกับพ่อแม่ บางคนนิสัยพ่อแม่เอาไว้ไม่อยู่เลย เพราะอะไร?

เพราะจิตดวงนั้นมันสะสมมา บุญกุศลสร้างมา มันถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติขึ้นมาเนี่ย มันถึงว่าเป็นอริยทรัพย์ไง เพราะเรามีมนุษย์สมบัติขึ้นมา เราถึงได้หาผลประโยชน์ทางโลกได้ คนหยาบ ๆ เขามองกันแค่นั้นนะ หาผลประโยชน์ทางโลก

อันที่พูดนี้เพราะหลักศาสนาไม่แจ่มออกมา ถ้าหลักศาสนาไม่แจ่มออกมาเราจะไม่รู้เรื่องตรงนี้เลย เราจะไม่เห็นเรื่องนี้ เกิดมาแล้วก็เกิดมา ใช้ชีวิตชีวิตหนึ่งหมดไป นี่ใจมันหยาบขึ้นมา เห็นไหม ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เขาทำลายกัน เขาหาอยู่หากิน เขาเห็นได้มานี้ เขาสนุกรื่นเริงนะ เขาไปจับปูจับปลา เขามีความสุขมาก เขามีความพอใจมากกว่าเขามีความสนุกสนานด้วย เขาได้อาหารด้วย เขามีความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

แต่คนถ้าใจมันละเอียดขึ้นมาเนี่ย มันทำไม่ลงหรอก ชีวิตเราเราก็รัก ชีวิตเขาเขาก็รัก ชีวิตทุกคนทุกคนรักเหมือนกัน นี่จิตใจคนไปพัฒนาขึ้นมาหยาบละเอียด คนจิตใจหยาบ ๆ ก็คิดประสาหยาบ ๆ ของเขาไป คนจิตใจละเอียดขึ้นมาก็คิดขึ้นมาละเอียดขึ้นไป แล้วของเรานี้จิตใจ

ละเอียดอ่อนขึ้นมา เพราะอะไร? เพราะเราสำนึกในบุญกุศล บุญกุศลพาให้เราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัตินี้สำคัญที่สุด

แล้วเรามาต่อบุญกุศลของเราเพื่อมนุษย์สมบัตินี้ ถึงมีมนุษย์สมบัติหนึ่งนะ ให้มนุษย์สมบัตินี้ตายไปแล้วยังได้เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นพรหมขึ้นไปหนึ่ง สองบุญกุศลทำนี้ความสุขในหัวใจนี้ คน ๒ คน คนหนึ่งเป็นคนดี อีกคนหนึ่งเป็นคนพาลนี้ ผู้ใหญ่เขาจะคบคนไหน เขาต้องคบคนดีใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน คนที่ใฝ่บุญกุศลนี้ เขาต้องคบคนที่ใฝ่บุญกุศล เราใฝ่บุญกุศลนี้คนคบเราก็คบเราอย่างนั้น เรามีความสุขในหัวใจของเรา เรามีความสุข เราต้องแสวงหาความสุขของเราในหัวใจของเรา ในหัวใจของเราเกิดขึ้นมาเพราะมันทำได้ยาก ทำงานแบกหามนี้เราทำว่าเป็นการเป็นงานขึ้นมา งานบุญกุศลการสละออกไปของใจนี้มันเป็นที่ว่าสละออกไป มันหยาบ ๆ ใจ ความทำบุญกุศลนั้นเป็นบุญกุศลมหาศาลขนาดไหน? มหาศาลมากนะ เพราะอะไร? เพราะหัวใจมันใฝ่หาใจ หัวใจมันเรียกร้องใจ

อาหารกายกับอาหารใจ เห็นไหม อาหารที่ตักใส่ปากนี้เรากินแล้วอึดท้อง อาหารใจนี้มันขัดข้อง มันหมองใจ มันคั่นรน มันส่ายสเตร แล้วมันไม่เคยพอใจมันเลย แล้วอะไรจะทำให้มันพอใจล่ะ? ไม่มีสิ่งใดพอใจนะ อยากเที่ยวอยากสนุก ฟุ้งเพื่อเห่อเหิมไปประสามันตลอดของมันไป มันก็ไม่ได้อะไรขึ้นมาหรอก กลับมามีแต่ความแห้ง ความหิวโหยในหัวใจ แต่การทำทานขึ้นมา มันทำไมมีความสุขขึ้นมาล่ะ? มันมีความพอใจขึ้นมาล่ะ?

นี่ทาน บุญกุศลนี้มันกินบุญกุศล แล้วบุญกุศลนี้เราหาไม่เจอ เพราะอะไร? เพราะความตระหนี่ถี่เหนียวกิเลสมันปิดบังไว้ กิเลสมันปิดใจไว้ไม่ให้ใจเห็นใจ ว่าสิ่งนี้ทำไมเราต้องไปให้เป็นพระ พระก็มีมือมีเท้าทำไมพระไม่ทำมาหากินเอง นี่พระไม่มีอาชีพ ในการบวชนี้เห็นไหม สัมมาอาชีพจะเลี้ยงชีพด้วยปณิธานของตัวเอง ผู้ที่ไม่ประกอบอาชีพ เขาทำอาหารให้สุกเองไม่ได้

ทำอาหารให้สุกน่ะอย่างข้าวดิบมาต้มให้สุก พระทำเองนะเป็นอุคคหิต พระฉันไม่ได้ ทำไม่ได้เลย มันเป็นอาบัติด้วย พระนี้ทำของจากดิบให้เป็นของสุกไม่ได้ พระนี้ปรุงรสอาหารไม่ได้ ทำทุกอย่างไม่ได้เลย ตามวินัยบังคับไว้อย่างนั้น แล้วคนที่ไม่มีโอกาสเห็นใหม่ แต่ถ้าเรามองกันหยาบ ๆ น่ะเราไม่รู้ เรามองแต่เรื่องของมนุษย์ เรื่องของภพชาติ พระก็มีมือมีเท้าเหมือนกัน ทำไมพระไม่ทำกินเอง พระทำกินเองก็ได้ทำไมเราต้องไปแสวงหา

แต่นี้พอบวชขึ้นมาในวินัยบอกแล้ว ในจุดตุลกรรมยุติขึ้นมาเป็นพระขึ้นมาในสมมุติสงฆ์ ต้องดำรงชีวิตในสมณะ ในสมณะนั้นหาเลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง ความหาเลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง แล้วแต่สักแต่ได้มา แล้วเราให้ชีวิตกับคนอย่างนั้นหนึ่ง แล้วคนอย่างนั้นน่ะ พระภิกษุที่พระพุทธเจ้าให้ทำอย่างนั้นน่ะ เขาหาอาหารใจ เขาไม่เดือดร้อนในการที่ว่าเราแสวงหา เรานี้ทุกข์ยากกันมาก เราทุกข์ยากเพื่อหาปัจจัย ๔ มาเป็นสมบัติของเรา แต่พระท่านตัดสิ่งนั้นออก ท่านไม่ทุกข์ยากสิ่งนั้น ท่านพยายามทำสิ่งนั้นให้ออกไปจากใจ แล้วแสวงหาดำรงชีวิตด้วยปถิแข่ง ด้วยเรากุศลส่วนกุศลให้

แล้วเป็นผู้มีศีล เป็นผู้ทรงศีลแล้วผู้ทรงธรรมด้วย เป็นเนื่อนาบุญของโลก ถ้าหัวใจคนเปิดขึ้นมา เป็นเนื่อนาบุญของโลก เราหว่านสมบัติลงไปเนื่อนาบุญนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ ได้เงินมาให้แบ่งเป็น ๔ ส่วน ให้ประกอบอาชีพลงทุนส่วนหนึ่ง เลี้ยงชีวิตส่วนหนึ่ง เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งฝังดินไว้ การที่ฝังดินไว้เราฝังดินไว้ หว่านพืชลงไปเนื่อนาเนื่อนาที่ไหนเราควรจะฝังไว้ ฝังไว้มันก็เป็นบุญกุศลกลับเข้ามาหาเรา

ถ้าเห็นว่าเป็นผู้ทรงศีลทรงธรรม ถ้ามีศีลมีธรรมในหัวใจนั้น เป็นปฎิภาหรับด้วยความบริสุทธิ์ผุดผ่อง เรามีความบริสุทธิ์ผุดผ่องเราตั้งใจให้ ออกจากบ้านมาเราตั้งใจให้ ขณะที่เราที่ตั้งใจให้ ขณะที่เราให้ทานไป เราให้ด้วยความพอใจของเรา ให้แล้วมีความอิมใจ ผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ๓ อย่าง ผู้รับรับด้วยความบริสุทธิ์ เห็นใหม่ ฉันทด้วยความบริสุทธิ์ แล้วฉันทเสร็จแล้วทำคุณงามความดีของใจดวงนั้นไป นี่พระเจ้าพิมพิสารบอกกับเจ้าชายสิทธัตถะว่า “ออกปฏิบัติแล้วนี้ ได้โมกขธรรมแล้ว ให้มาสอนด้วย”

พระเหมือนกัน พระเป็นผู้ไฝ่หา เป็นผู้หาหลักของใจ ใจที่มันวอกแวกอแวในใจของเราไม่ต้องไปถามใครเลยว่าใจนี้เอาไว้ง่ายหรือง่าย เพราะใจมันอยู่ในหัวใจของเรา เราบังคับใจเราได้ไหม แล้วพระนี่พยายามบังคับใจของเรา ให้ทำความสงบขึ้นมาให้ได้ พอจิตนั้นสงบแล้ววิปัสสนาขึ้นมา จนเห็นกิเลสที่ว่าบังคับให้เราเชื่อในทางที่ผิดนะ กิเลสในทางที่ผิดคือมันบังคับให้เราคิดเห็นในทางที่ขัดแย้ง ทางที่ได้แย้งการจะทำบุญกุศลนี้

กิเลสมันต้องการให้สัตว์นี้ตกต่ำ ต้องการให้สัตว์อยู่ในอำนาจของมัน สัตว์นี้ตายเกิด ๑ แล้วมันอยู่บนหัวใจของสัตว์โลก มันอาศัยหัวใจของสัตว์โลกเป็นบ้านเรือน เป็นที่อยู่อาศัย มันถึงไม่ต้องการให้หลุดออกไป

ทำบุญกุศลขึ้นมา ทำให้เข้าใกล้กับผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีลแสดงธรรม ธรรมอันนั้นนะมันจะทำให้เราเห็นหน้าของกิเลส ธรรมอันนั้นทำให้เราเข้าใจว่าความตระหนี่ถี่เหนียวก็เป็นความคิดของเรา เป็นอกุศล เป็นความคิดฝ่ายไม่ดี ความอยากจาะ อยากรสละออกเพื่อเป็นบุญกุศลเข้ามาให้ถึงใจของตัวเอง ถ้ามีบุญกุศลขึ้นมามันจะเห็นหน้าของกิเลสไป กิเลสมันถึงพยายามปิดบังไม่ให้เราเห็นหน้าของมัน มันเป็นอวิชาที่พาเกิดพาตายขึ้นมา

อวิชานี้อาศัยจิตอยู่ จิตนี้ตายเกิด ๑ มา มันเป็นจิตที่ว่าสิ่งที่ไม่เคยตาย สิ่งที่ยึดมั่นไปตลอดเวลา มันแสวงหาที่เกิดของมันตลอดเวลา แต่หัวใจที่ปิด อวิชาที่ปิดหัวใจไว้นี้กิเลสพาเกิดพาตาย พาเกิดพาตายแล้วให้เวียนอยู่ในวัฏฏะ ให้อยู่ในวงของทุกข์ไป

แต่ธรรมะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เห็นไหม ให้ทำลายอวิชาจนเป็นวิชา วิชาความรู้ความเข้าใจ พอความเข้าใจความเห็นประโยชน์ของตน ความเห็นประโยชน์ของจิตดวงนั้นก็แสวงหาคุณงามความดี คุณงามความดีว่าเกิดมาเป็นมนุษย์สมบัติแล้วสิ่งที่เป็นอาชีพ เป็นสัมมาอาชีพะ นั้นว่าปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย เราก็อู่อาศัยไป

เปิดตาข้างหนึ่งขึ้นมา เป็นคนดีนี้ผู้ใหญ่มาก แล้วเราก็มีความสุขอบอุ่นในหัวใจของเรา ชั้นหนึ่ง ตาดวงหนึ่งเปิดขึ้นมาแล้ว ตาอีกดวงหนึ่งภพชาติหน้า ความเกิดความตายของหัวใจต้อง

หมุนเวียนไปอีก มันจะพาเกิดพาทายไปถึงที่ว่าให้มันเจริญรุ่งเรืองขึ้นไป ไม่ให้มันทุกข์ยากอย่างที่
เราเห็น ๆ อยู่ คนที่ทุกข์ยากคนที่ลำบากกว่าเราก็มียกมากมาย คนที่เจริญกว่าเราก็มียกมากมาย

เพราะอะไร? เพราะกรรมการกระทำของเขานี้ การให้ทานที่เขาทำบุญทำกุศลนี้ อันนั้นนะ
เข้าถึงหัวใจของเขา แล้วเราศึกษาอันนี้ เราเข้าใจอันนี้ เราแสวงหาอย่างนั้นบ้าง เราทำไมทำไมไม่ได้
ถ้าเราทำได้มันก็เป็นหลักประกันของเรา แล้วมันเป็นหลักประกันของหัวใจ นี่พระพุทธเจ้าสอน
อย่างนั้น มันเป็นความจริงนะ อยู่ในพระไตรปิฎก ศึกษากันมา ครบอาจารย์ทำตาม ๆ กันมา
๒,๕๔๔ ปี ยังพยายามประพฤติปฏิบัติมาให้เข้าถึงใจ

อันนั้นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนึ่ง เป็นธรรมของครูบาอาจารย์
หนึ่ง แล้วสิ่งที่ว่าเป็นธรรมของเรานี้ เราสัมผัสของเราเอง สุขทุกข์เราสัมผัสของเราเอง แล้วเรามี
ความสุขขึ้นมามันสัมผัสธรรมของเราเอง อันนี้เป็นปัจจัยตั้ง ถ้าเป็นปัจจัยตั้งเกิดขึ้นมาจากใจ
ขึ้นมา จะเห็นคุณประโยชน์ของการสละออกอย่างนี้หนึ่ง ทาน ศีล ภาวนาใจ

ศีล สมาธิ ปัญญา ทำให้จิตใจเรามีที่พึ่งอาศัย คนฉลาดต้องหาที่อยู่ของเราให้ได้ คนฉลาด
ต้องหาเครื่องอยู่ของใจให้ได้ อาหารของกายนี้เราต้องแสวงหาไปธรรมชาติของมัน อาหารของใจ
นี้ถ้าเราไม่แสวงหา ไม่มีใครทำให้เราได้เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาเป็นพระ
อรหันต์เราก็เห็นอยู่ เห็นไหมในพระไตรปิฎก ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เราก็ตามทันอยู่
ครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติมา เป็นพระที่ดีขึ้นมา เราก็เห็นอยู่

แต่ถ้ามันไม่เปิดรับ มันไม่ยอมรับรู้ มันก็ปิดไว้เลย ๆ แต่ถ้าหัวใจมันเปิดขึ้นมา มันยอมรับ
เห็นไหม มันยอมรับแล้วสิ่งที่จะได้ประโยชน์ขึ้นมาคือกิริยาการกระทำของเรานี้แหละ เราสร้าง
บุญกุศลขึ้นมา เราทำทาน ศีล ภาวนา แล้วทำภาวนาขึ้นมา ปัญญาเกิดขึ้นมาจากใจของเรา เป็น
ประโยชน์ของเรา หัวใจของเราจะเบิกบานขึ้นมา เป็นความสุขของเราในหัวใจของเรา

นี่ทาน ศีล ภาวนา เป็นที่พึ่งของเรา เป็นบันไดเป็นทางเดินของเรา ถึงที่สุดแล้วทาน ศีล
ภาวนา เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา นี่เป็นทางผ่าน เราก็กว้างไว้กับโลกนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าวางไว้ พระไตรปิฎกก็วางเรื่องนี้ไว้ แล้วเราก้าวเดินตามไป ใจถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ผู้ใดเห็นธรรม เห็นธรรมคือเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นธรรมคือเห็น
ความสุขในหัวใจของเรา อันนั้นจะเป็นเครื่องยืนยันของใจแต่ละดวง เอวัง